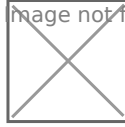

Θέωση, ο σκοπός μας

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

image not found or type unknown

Η μελέτη του φιλόλογου κ. Ηρακλή Ψάλτη σχετικά με τα θέματα της αμαρτίας και της λύτρωσης στο έργο του Γ. Βιζυηνού, από την άποψη της Ορθόδοξης Θεολογίας (προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1fGIAVN>), ασχολείται στο σημερινό της απόσπασμα με τον υπέρτατο στόχο της θέωσης.

2.4 Θέωση

Θέωση είναι η ηθική εκλάμπρυνση και μεταμόρφωση της ανθρώπινης φύσης εν τη ενώσει της μετά του Τριαδικού Θεού. Στην Ορθοδοξία αποτελεί το επιστέγασμα και την ουσία της σωτηριολογίας, η κτιστή ζωή έχει ανάγκη να μετέχει στην αυτοζωή, το ευγενές ιδεώδες της ορθόδοξου πνευματικότητας και ευσεβείας και το κέντρο των οραματισμών και των ενατενίσεων του ορθόδοξου χριστιανικού μυστικισμού[178]. Αποτελεί τον τελικό σκοπό όλης της δημιουργίας[179]. Το χριστολογικό αξίωμα *Ἐγώ και ὁ Πατήρ ἐν ἐσμέν*[180] θέτει τις βάσεις της πατερικής θεολογίας για τη θέωση, που αποτελεί την τελείωση της λογικής κτίσεως[181]. Κάθε άνθρωπος που χριστοποιείται, κατ' επέκταση θεώνεται[182].

Αποτελεί ένα από τα προσφιλέστερα θέματα της πατερικής γραμματείας, το οποίο απασχόλησε σημαντικούς εκκλησιαστικούς Πατέρες, όπως: τον Αθανάσιο Αλεξανδρείας, τον Γρηγόριο το Ναζιανζηνό (329-389/390 μ. Χ.), τον Βασίλειο Καισαρείας (330-378 μ. Χ.), τον Γρηγόριο Νύσσης, τον Ιωάννη τον Χρυσόστομο (347-407 μ. Χ.), τον Κύριλλο Αλεξανδρείας (περ.378-444 μ. Χ.), τον Θεοδώρητο

Κύρου (393-457 μ. Χ.), τον Μάξιμο τον Ομολογητή, τον Ιωάννη Δαμασκηνό, τον Συμεών τον Νέο Θεολόγο (957-1037), τον Νικόλαο Μεθώνης (12^{ος} αιώνας μ. Χ.) και τον Γρηγόριο Παλαμά (1296-1359), τον θεωρητικό πατέρα του ησυχασμού. Ο Γρηγόριος Νύσσης μάλιστα χρησιμοποιεί το όρο «ανάκρασις» για να περιγράψει την ένωση του ανθρώπου με τον Θεό[183]. Πρόκειται για όρο δυσμετάφραστο σε άλλη γλώσσα, γιατί σημαίνει όχι απλώς αξεδιάλυτη αλλά και ασύγχυτη ένωση κτιστού και Ακτίστου που διαδραματίζεται ψυχοσωματικά[184].

Η θέωση αποτελεί μια δυναμικά απεριόριστη εξέλιξη του λογικού πλάσματος που γίνεται ολοένα και περισσότερο όμοιο με τον Θεό κατά χάρη. Για τη φανέρωση του κάλλους της λογικής δημιουργίας ή καλύτερα για την αποκατάστασή της στο «αρχαίο κάλλος», σύμφωνα με τον Μάξιμο τον Ομολογητή[185]. Το κατ'είκόνα γίνεται καθ' όμοίωση με τη θεία δωρεά. Η εσχατολογική, συνεπώς, συνέργεια του ανθρώπου είναι η ενεργός και συνειδητή ευχαριστιακή αυτοπαράδοσή του στον Θεό εν Χριστώ, η οποία συνεχώς μεταμορφώνει τον άνθρωπο και τον κόσμο[186]. Η θεολογία στον χώρο της Ανατολικής Εκκλησίας διαμόρφωσε τη διδασκαλία για τρία στάδια της θεώσεως, αυτά της καθάρσεως, του φωτισμού και της θεώσεως[187].

Συμπερασματικά, ολόκληρο το νόημα της σωτηρίας είναι ακριβώς μια υπαρξιακή στάσης ζωής, η οποία συμπεριλαμβάνει ολόκληρο τον άνθρωπο προτρέποντάς τον να υπερβεί την κτιστή του φύση, η οποία κλεισμένη στον εαυτό της υπόκειται στην αιτιοκρατία του χώρου και του χρόνου[188] και μόνο η ένωσή του με τον Τριαδικό Θεό, του επιτρέπει να υπερβεί τα όρια της κτιστότητας του[189]. Η θέωση ανακεφαλαιώνει το όλο έργο της θείας Οικονομίας.

[Συνεχίζεται]

[178]Α. Θεοδώρου, «Θέωσις» στο *Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαιδεία*, τόμος 6^{ος} (Αθήνα: Εκδότης Α. Μαρτίνο, 1965)σ.508.

[179]Γ. Πατρώνος, *Η θέωση του ανθρώπου* (Αθήνα: εκδοτικός οίκος Δόμος, 1995)σ.242.

[180]Ιω. 10. 30.

[181]Ν. Ματσούκας, *Κόσμος άνθρωπος κοινωνία κατά τον Μάξιμο Ομολογητή*, όπ. παρ., σ.206.

[182]Γ. Πατρώνος, *Η θέωση του ανθρώπου*, όπ. παρ., σ.50.

[183]Γρηγόριος Νύσσης, «Λόγος Κατηχητικός», P.G. 44, 25: «καί οὕτω πάσης γίνεται πρὸς ἑαυτὴν συμφωνία τῆς κτίσεως, οὐδαμοῦ τῆς φυσικῆς ἐναντιότητος τοῦ τῆς συμπνοίας εἰρμόν διαλυούσης, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τοῦ αἰσθητοῦ

πρός τό νοητόν γίνεται τις κατά Θείαν σοφίαν μίξις τε καί ανάκρασις, ὡς ἂν πάντα τοῦ καλοῦ κατά τό ἴσον μετέχῃ, καί μηδέν τῶν ὄντων ἀμοιροίῃ τῆς κρείττονος φύσεως».

[184]π. Ν. Λουδοβίκος, *Ο μόχθος της μετοχής, Είναι και Μέθεξις* στον Γρηγόριο Παλαμά και τον Θωμά Ακινάτη (Αθήνα: Εκδόσεις Αρμός, 2010)σ.36.

[185]Ν. Ματσούκα, *Κόσμος άνθρωπος κοινωνία κατά τον Μάξιμο Ομολογητή*, όπ. παρ. σ.207.

[186]π. Ν. Λουδοβίκος, *Ο μόχθος της μετοχής Είναι και Μέθεξις* στον Γρηγόριο Παλαμά και τον Θωμά Ακινάτη, όπ. παρ., σ.184.

[187]Δ. Τσάμης, *Η τελείωσις του ανθρώπου κατά Νικήταν Σταθάτον* (Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πατριαρχικόν Ίδρυμα Πατερικών Μελετών, 1971)σσ.61-66.

[188]Α. Μελισσάρης, «Οι υπαρξιακές και φιλοσοφικές συνέπειες της πατερικής έννοιας του προσώπου. Μια απάντηση στον μοντερνισμό», όπ. παρ., σ.71.

[189]Στ. Φωτίου, «Η έννοια της αγιότητας» όπ. παρ., σ.233.